

RAZVOJ VRTNE KULTURE

V zadnjih desetletjih smo pričali pospešenemu razvoju vrtno kulture tudi pri nas. Antične kulture so poznale vrtove vladarjev. Spomnimo se semiramidinih vrtov v starem Babilonu in cesarskih vrtov v stari Kitajski in Japonski. Evropski srednji vek nas je krepko zavrl. Kasneje so se tudi v Evropi začeli razvijati veliki vladarski vrtovi (Versaj, Šenbrun) in še kasneje vrtovi bogatašev, da bi danes že skoraj vsak smrtnik lahko užival v svojem vrtu.

Kraljevi botanični vrt v bližini Londona je objekt svetovnega slovesa, v katerem se lahko učimo, ne moremo pa ga kopirati. Mnoge rastline, ki tam uspevajo, pri nas ne bi mogle.

Današnje splošno vrtno kulturo je omogočil splošni družbeni razvoj. O vrtu začnemo razmišljati, ko je izpolnjenih nekaj pogojev:

- dovolj visok standard, ko se ne borimo več za golo preživetje
- široka splošna kultura, ki je osnova za estetsko doživljanje okolja
- potreba po povezanosti z naravo, zaradi česar je postalo gojenje rastlin vrednota
- poznavanje rastlin, kar omogoča njihovo smiselno uporabo in uspešno vzgojo
- primerno ponudbo materialov, živih in neživih, za oblikovanje vrtov in javnih zelenih površin
- praktična in teoretična znanja s področja obdelave tal, oblikovanja vrtov in njihovega vzdrževanja

Vrednotenje urejenega okolja ima seveda različne oblike. In okrasnih rastlin gotovo ne gojijo le bogataši ali intelektualci. Še manj se z ljubiteljskim vrtnarjenjem ukvarjajo le tisti, ki so po strokovni izobrazbi blizu oblikovanju in vrtnarjenju.

Domači vrt je lahko in tudi dejansko je velik užitek in rekreacija za širok krog ljudi, tako fizičnih delavcev, kot visoko izobraženih, zlasti tistih, ki živijo zelo stresno. Njim je domače vrtnarjenje stik z naravo, osebno razvijanje estetskega čuta in gibanje na prostem obenem. Tudi s skromnimi sredstvi si znajo ustvariti svoj raj na zemlji, čeprav jim seveda tudi za rastline ni žal denarja. Spremljajo plodnost tal, razvoj vsake rastline posebej in vrta v celoti ter vsa živa bitja v njem. Somišljeniki v vrtni kulturi se družijo med seboj, si izmenjujejo izkušnje in marsikdaj tudi rastline. Včasih se združujejo tudi v društva in skrbijo za svoje stalno izobraževanje. Potujejo in spoznavajo vrtno kulturo drugih dežel skozi spremljanje profesionalnih sejmov in razstav, tujih vrtov in javnih zelenih površin.

Greda trajnic z zvezne nemške vrtnarske razstave je lahko vzor, ki bi ga lahko skoraj v popolnosti prenesli tudi k nam.

Med zelo zaposlenimi in bogatimi sodobnimi poslovneži pa je mnogim vrt zgolj prestižni objekt. Ti so pripravljani zanj žrtvovati veliko denarja, ne pa tudi časa. Ne poglobljajo se v življenje vrta in rastlin v njem. Ampak tisti ga po navadi ne doživljajo in ob njem dejansko ne znajo uživati.

Poizkusna greda trajnic na nemškem visokošolskem inštitutu. Šolski sistem in učni objekti pomembno vplivajo na razvoj vrtno kulture in nivo strokovnih znanj.

Tekst:

Jožica Golob-Klančič

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.

Veliko lastnikov prestižnih vrtov pa je tudi dobrih poznavalcev rastlin in estotov. Takšni vsak prosti trenutek posvetijo svojemu vrtu in s svojimi materialnimi možnostmi pomembno vplivajo na širjenje in razvoj vrtno kulture. Od nekdaj so bili bogataši tisti, ki so iskali nove rastline ali vsaj finansirali njihovo iskanje. In jih potem v svojih vrtovih tudi zasajali.

Danes živimo v času neomejenih možnosti tudi pri spoznavanju in uporabi vedno novih in novih elementov vrtno kulture.